

خیلواکی

استقلال

www.esteqtaal.net

۱۸ اگست، ۲۰۲۳

ملالی موسی نظام

گرامیداشت از روز استقلال افغانستان

گذشت یکصدو چهار سال و اوضاع نا به سامان زن افغان

در آستانه صد و چهارمین سالگرد استرداد استقلال افغانستان عزیز درود و دعا بر روح پر فتوح آن جانبازان وطن و حامیان وطنپرست شان، اعلیحضرت غازی شاه امان الله و علیا حضرت ملکه ثریا میفرستیم که جوهر آزادی افغانستان عزیز و نهضت زنان سرزمین خویش را تقدیم نسل های بعدی و خلف خود ها نمودند. درین برهه مهم تاریخ وطن مملکت با آینده مجهول و طوفانی از عدم قانونیت، انارشیزم طالبی، عقبگرایی جاهلانه و وضع قیود غیر اسلامی و غیر بشری بر نیمی از نفوس کشور که طبقه بیگناه نسوان افغانستان باشد، مبدل شده و رفاه و آسایشی که ملت مظلوم نسل هاست چشم براه آن دارد، کاملاً کمرنگ و از باور به دور قرار گرفته است. دردا که نهضت زن افغان و حقوق حقه آن بینوایان که ارمغان شاه و ملکه مدبر آن در چنان عصر طلایی بیشتر از یک قرن باشد، هم لگد مال جهل و تاریکی گردید! باشد که نسیم واقعی صلح، مدنیت و قانونمندی در یک اجتماع سالم و عدالت اجتماعی را روحیه آزادی و حق شناسی برای ملت مظلوم افغان به ارمغان آورد. آمین!

در حالیکه دو سال از اقدام مصیبت بار و تاریکی منع ادامه تحصیل شاگردان نسوان افغانستان به مکاتب و تحصیل آنان در پوهنتون های کشور می گذرد و حقوق حقه مدنی و قانونی شان بی موجب و علنی پامال میگردد، اخیراً آوازه هایی در محیط پخش گردیده است که گویا بالاخره دولت طالبانی با استقلال و حقوق حقه تعلیم و تربیت نسوان موافقت می نماید. ولی تا این اقدام مترقی و حقوقی جامعه عمل نپوشد، نمیتوان به واقعیت اینکه طالبان به صورت جدی به چنین فیصله ای رسیده اند، صحه گذاشت. البته در پهلوی منع تعلیم و تحصیل، به تدریج حق کار و امرار معاش از نزد زن محتاج افغان که اکثراً نفقه فامیل را بر دوش دارد، هم چنان حذف گردیده است.

اینکه اعضای برجسته اولیای امور فعلی افغانستان از گروه های مختلفه ای با طرز تفکر بسیار افراطی و ارتجاعی و یا بعضاً تا حدی معتدل، بین خود ها هم در اداره کشور اختلافاتی دارند، قابل درک است، ولی اگر اساس اداره و پیشبرد امور کشور بدون موجودیت زنان چه در زمینه تحصیل و چه در موجودیت کار و مشغله گوناگون طرح ریزی گردد، گویا نه تنها بر نیمی از موجودیت نفوس ملت افغانستان خط بطلان کشده شده است، بلکه از نگاه صدمه ای که بر پیکر یک کشور در قرن ۲۱ وارد می آید، دقیقاً بینظیر و غیر انسانی، غیر اسلامی و غیر افغانی شمرده میشود.

با اختلاف نظر های طالبان در اداره افغانستان که دو سال از قدرتمندی آنان میگردد، نه تنها پامال حقوق زن و دختر افغان با ممانعت تعلیمی، تحصیلی و مشاغل شان مطرح است، بلکه انزوای کشور از جامعه بین المللی و صدمه مالی و اقتصادی ای که ازین ناحیه مهم عارض میگردد، به ذات خود مصیبت بزرگی برای مردم کشور و دقیقاً اوضاع نا بسامان اقتصادی آن محسوب میگردد.

با سپری شدن صدو چهار سال از استرداد استقلال افغانستان و نوآوری هایی که حقوق زنان افغان را در آن عصر فرخنده جلا داد و مسئولیت ها و پیشروی های درخشانی را برای نهضت زنان افغان به ارمغان آورد، جای تأثر و تألم است که بعد از بیشتر از یک قرن آن همه آرزو ها برای داشتن حقوق و مزایای حیاتی زنان افغانستان چنین به تاریکی و نومیدی گراید.

به ارتباط به نهضت زنان در عصر شگوفان امانی، پسندیده است که قسمتی از سطور مجله وزین **«تایمز»** را که ملکه نامدار افغانستان و دوره مترقی شاه امان الله غازی را در سال ۲۰۲۰ میلادی معرفی می نماید، بیان نماییم:

مجله وزین و سابقه دار امریکایی **«تایمز»** که برای جامعه امریکایی و مردم جهان دارای ارزش و اعتبار زیادی است، نه تنها با محتویات داخل مجله، بلکه با آنچه بر روی جلد و پشتی ارائه می دارد، باور و قبولی همگانی را فراهم می نماید. این نشریه قابل قدر سالانه چهره های شخصیت های مختلفه ممالک را به دلیل سهم و ارزشمندی

آنان در جامعه‌شان و یا حتی شهرت بین المللی شان، بطور نمونه منتشر می نماید. این نشریه مهم به تاریخ ۵ مارچ سال ۲۰۲۰ میلادی، در روی جلد مجله «تایمز» تصویر برانزده رسامی شده ملکه فقید و نامدار افغانستان ثریا طرزی همسر اعلیحضرت غازی امان الله خان را که نه تنها منحیث بانوی و پیشگام نهضت مترقی زن در افغانستان بود، بلکه نوآوری های وی در منطقه و حتی جهان، خود باعث مباهات و قدرمندی فوق العاده است. مختصراً قسمت های مهمی از مجله مذکور را از ۰۵ مارچ ۲۰۲۰ تقدیم می‌داریم:

ملکه ثریا طرزی

صبیه دانشمند آزادی خواه افغان، ملکه ثریا طرزی علاقمندی زیادی برای اصلاح و پیشرفت زنان، در زمینه رسوم متداوله در اجتماع خود داشت. منحیث اولین ملکه روشنفکر در افغانستان و همسر شاه امان الله، نامبرده یکی از قویترین زنان در اجتماعات شرق میانه در دهه ۲۰ میلادی معرفی گردیده و در جهان هم به خاطر افکار مترقی خویش شناسایی می گردید. ثریا طرزی و شاه امان الله باهمدیگر برای انکشاف مملکت کار میکردند و در سال ۱۹۲۶، شاه اعلام نمود:

"من پادشاه شما هستم، ولی وزیر معارف شما همسر من میباشد، ملکه شما." این دو شخصیت، برای بهبود احوال زنان، مبارزات بر علیه چادری و تعدد زوجات را براه انداخته و خود نیز درین زمینه پیشقدم گردیدند، چنانچه ملکه ثریا در جمیعت چادری را دور انداخته و کلاهی که چادر به آن متصل بود، به سر گذاشت.

در پهلوی انکشافات مترقی در راه تعلیم و تربیه و حقوق زنان، ملکه ثریا بنیاد اولین مکتب دخترانه را گذاشت و به همکاری مادرش، اولین مجلهٔ زنانه را که به نام «ارشادالنسوان» یا رهنمای زنان معروف است، منتشر نمود.

ملکه ثریا اعلام نمود که **"چون آزادی متعلق به همه مردم ماست، بنا برآن زنان هم باید در آن سهم بگیرند."**

یک موج دوم ترقی و نهضت زنان در افغانستان پنجاه سال بعد از ملکه ثریا نظریات وی را منعکس نمود، طوریکه در دههٔ ۷۰ میلادی یک بار دیگر نهضت تعلیم و توانمندی زنان در امور سیاسی و اجتماعی با حقوق حقهٔ زن افغان در عصر شگوفایی دههٔ دیموکراسی رونما گردید.

در آن عصر فرخنده که شگوفایی نهضت دوم زنان افغانستان شمرده میشود، افتخار آن به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه و قانونمندی ده سال اخیر درخشان سلطنت وی متعلق میباشد که با طوفان کودتای چپی ۲۶ سرطان ۱۹۵۲ به تدریج به سرنگونی و مصائبی مواجه گردید که از نتایج خونبار آن ملت مظلوم افغان درین نیم قرن از جنگ، بحران و بربادی، دمی نه آسود. سطور زیر قسمتی از مضمون آموزندهٔ محقق و نویسندهٔ افغان «**داکتر نور احمد خالدي**» که در وبسایت ملی «**استقلال خپلواکی**» اقبال نشر یافته است، منحیث نتیجهٔ قدرمندی و گرامی داشت از استقلال کشور، اقتباس گردیده است:

اهمیت تجلیل از سالگرد استقلال سیاسی کشور:

در این روز بالاخره بزرگترین قدرت استعماری جهان قبول کرد که ملت افغان را نمیتوان مانند دگران مستعمره ساخت!

اسد سمبول ناسیونالیزم یک قوم نیست، سمبول وحدت ملی و پیروزی یک ملت است، در دفاع از وطن مشترک. سمبول ناسیونالیزم ملت افغانستان است. صرف نظر از اختلافات طبیعی سیاسی و سلیقوی و محلی، تجلیل از استقلال افغانستان، تجلیل از روز ملی افغانستان واحد و وحدت مردم آنست در زیر یک بیرق ملی.

نهال استقلال به خونهای پاک افراد این کشور چه پشتون، چه تاجیک، چه هزاره، چه ازبک و چه سایر اقوام برادر آبیاری شده است. از این جهت در افتخارات این کشور هم همه سهم دارند. جا دارد در این روز ملی در کنار شهدای راه استقلال از تمام شهدای مردم افغانستان، بدون توجه به عقاید سیاسی، مذهبی و تنظیمی، چه سرباز و پولیس، مجاهد و بیگناهانیکه تصادفاً شهید شده اند یاد کنیم. حتی امیر حبیب الله کلکانی که دولت امان الله خان را ساقط کرد باآنکه مخالف دولت و اصلاحات امان الله بود ولی بعد از این که به قدرت رسید در سخنرانی خود از پادشاه سابق به خاطر تلاش در

جهت گرفتن استقلال افغانستان از او ستایش کرد ولی گفت که: "استقلال نه از من است و نه از امان الله، بلکه از شما مردم است."

با آنکه موضوع استقلال افغانستان و جنگ سوم افغان- انگلیس از سوی بریتانیا کم اهمیت و خیلی کوچک جلوه داده شد، باوجود آن این جنگ از جمله جنگهای بزرگ به شمار میرود که دران بیش از ۱۶ میلیون پاوند خسارات مالی به هند برطانوی وارد شد و حدوداً ۲۰۰۰ افراد نظامی آنها نیز درین جنگ هلاک شدند.

پایان